

EŽEN JONESKO

USAMLJENIK

Naslov originala: Le Solitaire

Original Edition © Mercure de France, 1973

© Copyright za srpsko izdanje: NOVOLI, Beograd, 2018.

Prevod: Ivan Kunst

Lektor: Snežana Jovanović

Korektor: Marija Pejić

Korice i grafička priprema: Đorđe Slavić

Za izdavača: Igor Radojčić

Štampa: Intranetcommunication, Beograd

EŽEN JONESKO

USAMLJENIK

Novoli
PUBLISHING

U trideset petoj se treba povući iz trke. Ukoliko trke uopšte ima. Posla mi je bilo preko glave. A i bilo je vreme, bio sam blizu četrdesete. Umro bih od dosade i tuge da se nije iznenada pojavilo to nasledstvo. Retko se dešava ali na sreću, još uvek postoje stričevi iz Amerike, ukoliko moj naravno, nije bio poslednji. U svakom slučaju, niko od kolega iz male firme u kojoj sam radio nije imao oca, strica ili nekog rođaka u Americi. Bili su ljubomorni, a kako i ne bi kad više nisam morao da radim. Pozdravio sam se na brzinu. Pozvao sam ih na čašu božolea u kafeu na uglu, ali ne i Žilijet. Ona je još bila ljuta. Posle raskida smo prekinuli svaki kontakt. Gazda je bio još više uvređen. Očekivao je ovo, reče mi. Čudno, pomislio sam, jer ja nisam. Bio sam u obavezi da najavim odlazak tri meseca unapred, uveravao me je:

- Takva su pravila. Teško ću vam naći zamenu.

Koliko puta mi je prigovarao da ne radim dobro. Pretio je povremeno da će mi naći zamenu, što me je plašilo. Gde bih pronašao drugi posao, na koji bih se manje-više navikao kao na ovaj? Svaka pretnja otkazom ulivala mi je radni elan koji bi potrajao dva do tri dana, a zatim je sledilo ponovno opuštanje, pa opet pretnje. U suštini, radio sam marljivo šest do sedam dana mesečno. To me je iscrpljivalo. Iz osvete nisam prihvatio nijedan radni dan više. Sa zadovoljstvom sam mu platio nadoknadu za jedan mesec. Na kraju je ipak odbio novac iz želje za dokazivanjem. Ja nisam zao, pružio sam mu to zadovoljstvo.

Ipak sam otišao da se pozdravim sa Žanin, blagajnicom.

- Napuštate nas sada kada ste se obogatili. Nećete ostati u ovom kraju? Gde nameravate da se preselite, takav usamljenik i nespretnjaković? Ah da, moći ćete sada da priuštite sebi kućnu pomoćnicu.

Oči su joj zasuzile. Zauzela je Žilijetino mesto u mom srcu za izvesno vreme. Ali to je bilo davno. Navikla je da sedi satima ispred kase, skoro da je zaboravila da se kreće. Ugojila se. Znala je da nisam kao drugi, da sam nezahvalnik. U stvari ja jesam kao drugi, kao bilo ko u današnjem svetu: skeptičan, razočaran, lako se zamaram, umoran, živim bez cilja, radim najmanje što mogu jer ne mogu da ne radim uopšte, pomalo neumeren u hrani i piću da bih s vremena na vreme pobegao od sveopšte gorčine i umora.

Šef je ipak došao na oproštaj u kafeu. Kao i Lisjen. Ona je bila treći čovek firme. Bila je važna, rukovodeći kadar. Došla je s Pjerom Rambulom. Ona je bila moja treća i poslednja ljubavna avantura. Manjak slobodnog vremena radnim danima i život u predgrađu, u kome smo skoro svi živeli, sužavali su nam izbor. Uzimali smo ono što nam je bilo na dohvat ruke. Lisjen sam najviše voleo, ukoliko tu reč uopšte mogu da upotrebim, jer mi nijedna druga ne pada na pamet. Ostavila me je zbog Pjera Rambula, mladića koji je kasnije došao u firmu. Lisjen je bila najmlađa od sve tri i jedina je imala lepo telo. Zaveo ju je Pjer, energičan mladić sa velikim idejama, koji je došao kod nas na privremeni ugovor. Očekivao je da mu to bude odskočna daska za veće poslovne poduhvate i uverio je Lisjen da će i ona biti deo toga. Prošlo je tačno pet godina i mesec dana od kad je gazda zaposlio Pjera, i tačno pet godina kako me je Lisjen ostavila zbog njega. I još uvek su bili tu.

- Možete ovom prilikom da proslavite i petogodišnjicu vaše veze – rekoh kada su ulazili u kafe.

Pocrvenela je, nije joj bilo prijatno kada bi me videla, i uvek bih primećivao kako crveni. Pekla ju je savest što me je ostavila i što je pogrešila kada je Pjer u pitanju, jer on nije vredeo više od mene. Bio je mlađi i manje ružan. Istini za volju, nisam baš ružan ali mi je lice izabrano i uvelo, beživotno od rođenja sa plavim, vodenim očima.

Zbog udarca koji mi je nanela Lisjen mnogo sam patio. Gde da nađem tako zgodnu ženu koja me želi, sa takvim nogama, stasom i s tako ljupkim osmehom? Posumnjao sam u sebe kada me je ostavila, osećao sam se izgubljeno. Shvatio sam koliko važno mesto je imala u mom životu, čega nisam bio svestan dok je bila sa mnom. Zapao sam čak u depresiju i uzeo mesec dana bolovanja tokom kojih se nisam približavao firmi. Zapravo, nije to bilo ništa drugo do usamljenost u dvoje. To mogu da kažem sada, ali u vreme svoje depresije verovao sam da sam izgubio raj. Nisam video izlaz iz obamrlosti i izgubljenosti u kojoj sam se našao. Da li joj je sada s njim bilo bolje?

Pjer više nije govorio o svojim projektima, ugojio se, pustio stomak. I njemu, čini mi se, nije bilo prijatno kada bi me sreo... Šta preostaje posle pet godina banalne i beznačajne drame? Možda im i nije bilo neprijatno kada bi me videli, ni njoj, ni njemu. Možda sam to umislio. Činjenica je da pet godina nisam bio sa ženom. Navikao sam se da živim sam. Nisam imao vere da živim svoj život, a ni snage da ga menjam ili ispravljam. Da li sam uopšte imao život? Sa Lisjen sam bio na tragu nekakvog početka... Sa Žilijet sam možda dosegao krajičak plavog neba među oblacima.

Popismo prvu čašu božolea, pa drugu, zatim i treću. Pre nego što sam naručio četvrtu turu, gazda nas je napustio. Poželeo mi je sreću, ne zaboravivši da doda kako planira da proširi firmu, kako ima interesantne ideje, da se broj klijenata povećava, da nije znao kako da nastavi da bi ispunio sve zahteve koji pristižu i da će morati da poveća broj zaposlenih. Naježio sam se na sve to, pomislivši koliko bih morao da radim da sam ostao u firmi...ali hvala stricu iz Amerike... Gazda je tvrdio da će se posao uvećati za tri, četiri puta. To znači da bi trebalo da radim četiri puta više. U principu, nisam mu poverovao, znao sam da će firma nastaviti kao i do sada. Izbegao sam još jednu zamku, mogućnost da mi ponudi da učestvujem finansijski u tim aktivnostima. Shvatih da to nije ni želeo. Firma je stvorena da bude mala. I on se plašio rizika. Bio je u pravu, zašto bi izazivao nevolje? Ni ja ne bih drugačije postupio na njegovom mestu. Pjer i Lisjen odoše, a za njima i ostali posle petog pića. Svi su bili pomalo pripiti. Obećao sam, naravno, da ću povremeno dolaziti da ih posetim, jer nije makar šta provesti petnaest godina na jednom radnom mestu. Bio sam već u firmi kada se većina njih zaposlila, a pamtim i neke koji su otišli. Upoznao sam i gazdinog oca, koga je sin baš tada kada sam ja dobio posao nasledio na čelu firme. Lisjen mi se, na odlasku, nasmešila sa žaljenjem, s nekom vrstom kajanja, učinilo mi se. Iznenaden, video sam da joj kosa sedi, imala je bore. Verovao sam da će večno biti mlada. Možda je i zasuzila kada me je pozdravljala stavljajući vrele usne na moj obraz. Nije bilo razloga da budemo ljuti jedno na drugo. Možda je bila naivna da poveruje da veza sa mnom neće propasti. Možda je pomislila da bismo mogli da obnovimo vezu, ako bih ja to želeo. Možda je nalazila da su manjak novca i nedostojan posao sputali zanos u našoj vezi. Ali ljubav pomera planine, ljubav topi gvožđe, prevazilazi prepreke, ništa joj se ne može

isprečiti na putu, to je poznato. Naša osrednjost sputava zanos, tera nas da odustanemo. Velika ljubav ne poznaje odustajanje, ne poznaje probleme, ne miri se sa realnošću, mirenje je za mediokritete, kao i neuspeh. Jadna Lisjen ukoliko je poverovala da bi u drugim okolnostima uspeli. Ne postoje objektivne okolnosti. Jesam li ikada osećao da pod pepelom ima žara? Ma kakvi... Mnogo sam se preispitivao, istraživao svoju dušu, ali nisam otkrio nikakve dubinske vibracije. U sivim sferama moje unutrašnjosti nalaze se samo ruševine, ispod kojih se nalaze druge ruševine, ispod njih još ruševina. Ali ako ima ruševina, verovatno je nekada tu bio i hram, svetli stubovi, vatreni oltar? To je samo pretpostavka. Možda nikada i nije bilo ničega osim haosa.

Na kraju je ostao samo Žak Dipon. Trinaest godina sedeli smo za istim radnim stolom, jedan nasuprot drugog, ispravljajući spiskove, spiskove i spiskove. Pre nego što mi nađu zame-nu, barem nedelju ili dve, moraće da radi za dvojicu. A možda je šef već pronašao nekog? Dipon će morati da se privikava na drugog, da ga nerviraju i da mu se gade njegove navike, a onda će ih prihvatititi, neće ih ni primećivati. Žaliće za mnom. Moraću da ga potražim povremeno. Da ga sačekam na izlazu, recimo. Da popijemo zajedno aperitiv, kao što smo činili u prošlosti koja za njega sada predstavlja dobra stara vremena. Uostalom, daću mu svoju adresu, zar ne? Doći će mi u posetu.

- Naravno, rekoh mu, naravno.

- Osim ako bogatstvo...

- Ne, nikako vas neću zaboraviti, kako bih mogao? Ništa ne zaboravljamo, ni dobro ni loše, a posebno ne nekoga kao što ste vi...

Elem, da skratim, ostao je sa mnom na ručku u bistrou. Častili smo turu vlasnika bistroa. Zatim je on častio nas.